

Годишен доклад за дейността на Сдружение “Балканка”

през 2022 г.

2022г. беше една от най-динамичните за сдружението, като ще се опитаме да очертаем основните направления, в които бяха насочени усилията на членовете на сдружението:

1. Акции по реките

През 2022г. сдружението продължи с активното взаимодействие с местните общности и организирането на акции по реки в специален режим за риболов „хвани и пусни“.

- Акция на река Златна Панега – 26.04.2022г.

За втора по ред година, наши членове се включиха активно в акцията по почистване на река Златна Панега в град Луковит, по инициатива и на местния Риболовен клуб, като събраха заедно над 700kg отпадъци от коритото на реката. За съжаление, организираните на два пъти зелени училища на реката, по-късно през година, не успяха да се състоят, въпреки активната подготовка и бяха отменени заради лошото време.

- Акция на река Бяла Паланка – 21.05.2022г.

Акция по почистване на реката, с което отбелязахме Световния ден на мигриращите риби. Събрани бяха около 60 чувала боклук с много усилия., като впоследствие беше подаден и сигнал до компетентните институции, за почти безнадеждното състояние на реката в района на селото.

- Климатични пътеки в Търновско – по проект на наши членове – 4 броя.

- Открит урок за река Янтра край Велико Търново – 05.08.2022г.

- Зелено училище и малък речен фестивал край река Росица „С река на сърце“, 17-18.09.2022г.

Отново най-мощното по рода си зелено училище за деца на река, организирано някога в България. Разнообразен вид дейности, изцяло свързани с опазването на реката и природосъобразното мислене привлече около 50 деца и техните родители от региона на Велико Търново край водите на река Росица. Риболов, определяне на водни безгръбначни и екологичното състояние на водата, разпознаване на риби, запознаване с проблемите с пластмасата, каяци и много други активности.

Акцията е изцяло организирана от членове на сдружение Балканка. По време на акцията, за организирането на която бяха хвърлени огромен обем усилия, срещнахме определени трудности, които са ценен опит с подобен мащаб дейности и ще се опитаме да изчистим за следващи събития, за да става все по-хубаво. Въпреки това, децата се забавляваха, което е и най-важното и голяма част от предвидените дейности минаха без особени затруднения.

- „Дай шанс на Балканката“, река Искър, 08.10.2022г.

„Дай шанс на балканката“, инициатива на Lidl и сдружение Балканка, се проведе за девета поредна година. В нея взеха участие служители на компанията и техните семейства, сдружение Балканка, сдружение Зарибени, град Самоков и местни доброволци, които заедно почистиха бреговете на реката около Самоков и селата Злокучене и Драгушиново. Бяха събрани над един тон боклуци - предимно шишета, торбички, пластмаса и стари дрехи. Извърши се и зарибяване с неголям брой едногодишни риби от вида *Salmo trutta*, които са добър посланик на идеята и с които беше демонстрирана на включилите се доброволци основната идея, че мястото на рибата е във водата.

- Хидробиологичен мониторинг на въздействието от мВЕЦ върху реки в Родопите, 23-24.10.2022

Проведени бяха теренни проучвания за установяване на вредното въздействие. Бяха подадени сигнали до компетентните институции и по настоящем има образувано досъдебно производство в ПРБ.

- Хидробиологичен мониторинг на въздействието от мВЕЦ върху реки в Стара планина, 31.10.2022

Проведени бяха теренни проучвания за установяване на вредното въздействие. Бяха подадени сигнали до компетентните институции и по настоящем има образувано досъдебно производство в ПРБ.

- Хидробиологичен мониторинг на въздействието от мВЕЦ върху реки в Стара планина, 10.11.2022

Проведени бяха теренни проучвания за установяване на вредното въздействие. Бяха подадени сигнали до компетентните институции и по настоящем има образувано досъдебно производство в ПРБ.

- Посещение на ВЕЦ по реките Черни Вит и Златна Панега със студенти от биологически факултет на СУ-София

Заедно със студенти от биологически факултет на СУ София и клуб С.К.О.Р.Е.Ц. към БФ, направихме посещение на няколко ВЕЦ, като студентите имаха възможността да научат много нови неща за реките, за живота в тях и за ВЕЦ, както и въздействието, което оказват на речните и крайречни системи, а и на нас хората. Надяваме се все пак сред 7-мината наши спътници да е поклънало семето на „балканците“. Показахме им погребана под наноси река, показахме им истинска здрава река, показахме им и планина от изгребани наноси, показахме им пресушена река, показахме им всевъзможни глупави рибни проходи, като анализирахме наблюдаваното, изобщо обхванахме много аспекти от нашата работа и познания.

С тази акция сложихме край на организираните теренни акции за 2022г., но пък сме доволни, че отново съумяхме да организираме толкова акции, приоритетно по реки в режим „хвани и пусни“.

Чрез всички проведени акции се продължава с идеята на сдружението приоритетно да се въвличат местни хора, а не тайно, както беше предни години, защото опазването на реките и

ползата от това трябва да е в съзнанието най-вече на местните и те самите да виждат смисъл в това.

Важно е да се отбележи, че се полагат приоритетно грижи за реки в специален режим "Хвани и пусни" за речната /балканска/ пъстърва. В това няма нищо случайно, тъй като сдружението е един от основните виновници за въвеждането на такъв режим в правния мир. Освен това, добро впечатление прави, че все повече хора по места, започват да се организират, за да пазят реките си. Сдружението продължи да подкрепя всички местни общности, като освен изготвянето на становища за включване на нови реки в специален режим за риболов, както и осигуряването на подкрепа от други риболовни клубове, сдружението съдейства и с изготвянето на информационни табели.

2. Природозащитни дейности

Дейностите по тази точка е трудно да бъдат обхванати от един доклад. Подадени бяха множество сигнали до институциите във връзка с установени нарушения; проведени бяха институционални срещи; написаха се редица становища и доклади с разследвания по различни казуси в следните сфери:

- изградените мВЕЦ в България
- замърсяване на реки и водоеми;
- незаконно копане на баластра, представено като „чистене“ с цел осигуряване на проводимост; напрана на „Рибарници“ и други благородни инициативи;
- борба с разрастващата се минна дейност в страната и заплахите за отравяне на всякакви повърхностни и подземни водни тела;
- всякакви намерения за сеч на крайбрежна растителност.;
- борба с Инсинератор край село Нова Върбовка;
- множество сигнали срещу незаконни сметища;
- други (битката за Искър при Мечката);
- обявяване на нови защитени територии;
- изготвено е предложение за нова Защитена територия ПП Западен Балкан.
- участие в официални срещи свързани с актуализация на списък със значими заплахи в ПУРБ на 4-те Басейнови Дирекции;
- изготвяне на предложение за ЗИД на ЗВ, ЗБР и други.

3. Съдебни дела

4. Протестни действия

През 2022г. сдружението беше главен организатор на няколко значими протеста:

- Протест срещу съсипването на река Искър при Мечката – 23.02 и 24.02.2022г.

- Срещу сечта на крайречни гори пред Министерство на Земеделието – 09.06.2022
- Пред Народното събрание във връзка с искането за двуинстанционно съдебно производство – 07.04.2022г.
- пред МОСВ във връзка с искането на тълкувателно решение на тема „Право на строеж в публична-държавна собственост“ – 21.07.2022г.
- Пред МОСВ във връзка с пресушената река Искрецка, площи ЕЕ-1, ЕЕ-3 и наводненията – 13.09.2022г.
- членове на сдружението бяха изключително активно във връзка с протестните действия и защита на местни ИК по темата с Инсинератора край Нова Върбовка

За протестите и кампаниите бяха изготвени редица рекламни материали, проведени бяха редица интервюта и репортажи по националните телевизии, както и срещи с институциите.

5. Популяризационни кампании

- Дейностите на Сдружението не останаха незабелязани, като специални репортажи за установените нарушения бяха излъчени по всички национални телевизии, БНР и други медии. Направихме филм с БНТ за Мините в горното течение на Драговищица.

- Организирахме прожекция на филма „Dambusters: The start of riverlution“ на 13.12.2022г. в Дом на киното по изключително актуална тема: „Събаряне на прегради по реките и възстановяване на реките“.

- разпечатахме информационни материали и започнахме кампания по информиране на местното население за площи ЕЕ-1, ЕЕ-3, както и площ за добив на Нефт и Газ в Западна стара планина.

- направени бяха с помощта на Дарения 150бр. табели за режима Хвани и пусни, които са разпределени по реки в района на Велинград, Луковит, София, Стара Загора, Тетевен, Ловеч, Троян, Монтана, Пловдив, Смолян, Кюстендил, Благоевград. Дейността беше организирана от нас, но в реализацията и се включиха изцяло външни доброволци, което е добър пример за работа с доброволци.

- Продължихме с развитието на youtube канал, в който вече се качват видеа по интересни теми на сдружението, презентации и други.

- Извърши се спонсориране на определени дейности, новини и събития през facebook страницата на сдружението;

- беше пуснат и се развива сайтът на сдружението, което достига до все повече хора. Информацията в сайта продължава да се попълва и актуализира според ресурсния капацитет.

- създаден е раурал account, който работи;

- предстои създаването и на всякакви други методи, които биха били от полза за получаването на по-лесна подкрепа от гражданите – например регистрация Benevity и други.

- Беше създаден профил в социалната мрежа на LinkedIn.

- беше създаден документален подкаст за язовир Малко Шарково – филм при един от известните риболовци – инфлуенсъри, който развива свой youtube канал. В резултат в касата на сдружението влязоха безпрецедентен брой дарения за 1 седмица.

6. Донорски проекти

Проведена беше важна среща с дирекцията на НП Рила във връзка със съвместната реализация на проект за отглеждане, развитие и зарибяване с хайвер от вида Македонска пъстърва *Salmo macedonicus*, ендемичен за егейските притоци от река Вардар до река Марица. На срещата се постигна съгласие от двете страни за съвместни дейности и се пое ангажимент от страна на ДНП Рила, че проектът е включен като дейност в разработен актуализиран проект на ПУ. За съжаление, проекто-планът не е преминал процедури по реализация, а директорът беше сменен от поста.

Ето защо УС на сдружението постави задача на членовете Виктор и Мишо Цаков, да направят опит за рестартиране на проекта през ЛИДЛ България. Срещата вече се състоя и предстои решението на ЛИДЛ.

7. Отличия

Сдружението беше наградено с първа награда в конкурса „Див Кестен“, организиран от Зелени Балкани, в категория за журналистически материал свързан с опазването на околната среда. Кандидатурата беше свързана с двугодишната битка срещу незаконно водохващане, изградено на река Бяла край град Калофер.

15.02.2023г.,

София

Изготвил: инж. Иван Пандъков

/Председател на Сдружение Балканка/